

“สร้างโอกาสทางการเงินด้วยข้อมูลของคุณ”

นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
งานเปิดตัวโครงการ Your Data: ข้อมูลของคุณ สู่บริการทางการเงินที่ตอบโจทย์
วันพฤหัสบดีที่ 3 ตุลาคม 2567 เวลา 13.30 – 16.00 น.

เรียนท่านรองนายกรัฐมนตรี ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

เกริ่นนำ

- หากเรานึกถึงนวัตกรรมทางการเงินที่เป็น game changer คงต้องนึกถึงการนำระบบ fast payment หรือ PromptPay มาใช้ในประเทศไทย ซึ่งช่วยให้การชำระเงินทำได้เร็วขึ้น สะดวกขึ้น
- เช่นเดียวกัน ข้อมูลจะเป็นอีกหนึ่ง game changer ในการพัฒนาระบบการเงินดิจิทัล ที่จะช่วยลดช่องว่างการเข้าถึงบริการทางการเงินของคนกลุ่มต่าง ๆ และยกระดับบริการให้มีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้บริการได้ดีขึ้น

1. การใช้ข้อมูลจะช่วยเพิ่มประโยชน์อะไรให้กับผู้ใช้บริการทางการเงิน

- หากเราสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตัวเองไปให้ผู้ให้บริการทางการเงินได้สะดวก ปลอดภัย และไม่แพง น่าจะมีบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ ที่สะดวก รวดเร็ว และเหมาะกับตัวเรา (personalized) มากขึ้น เช่น
 - ถ้าเราต้องการขอสินเชื่อ และมีบริการที่ช่วยรวบรวมข้อมูลของเราที่อยู่กับผู้ให้บริการและหน่วยงานต่าง ๆ แล้วส่งไปให้ผู้ให้บริการสินเชื่อผ่านช่องทางดิจิทัล จะช่วยให้ขอสินเชื่อสะดวกขึ้น มีทางเลือกของผลิตภัณฑ์สินเชื่อที่ตอบโจทย์ตัวเองมากขึ้น และได้รับอนุมัติสินเชื่อเร็วขึ้นด้วย นอกจากนี้ เมื่อผู้ให้บริการได้รับข้อมูลที่หลากหลายกว่าเดิม เช่น ข้อมูลการเดินทาง บัญชี การชำระเงิน และข้อมูลเชิงพฤติกรรม จะทำให้ประเมินความเสี่ยงลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น เพิ่มโอกาสให้รายย่อยและ SMEs เข้าถึงสินเชื่อในระบบ และได้รับดอกเบี้ยที่เหมาะสมกับความเสี่ยงตน
 - การมีข้อมูลยังช่วยให้เราวางแผนและบริหารจัดการทางการเงินได้ดีขึ้นด้วย เช่น วางแผนการจ่ายหนี้ เพราะจะเห็นภาระหนี้ ค่างวด ดอกเบี้ย ของบัญชีสินเชื่อที่เรามีทั้งหมด และอาจได้รับข้อเสนอเพื่อ refinance ได้ สำหรับคนที่มีบัญชีทางการเงินที่หลากหลาย เช่น บัญชีเงินฝาก การลงทุน ซื้อประกัน จะสามารถบริหารจัดการการเงินในบัญชีต่าง ๆ แบบรวมศูนย์ได้ดีขึ้น และได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการออม/การลงทุนที่สอดคล้องกับพฤติกรรมตัวเราเอง

2. เราเห็นอะไรบ้างจากประเทศที่ทำเรื่องนี้ได้แล้ว

- การที่ประชาชนสามารถใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนเองจากที่ต่าง ๆ ไปยังผู้ให้บริการทางการเงิน ไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เกิดขึ้นแล้วในหลายประเทศทั้งประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา เช่น สิงคโปร์ อังกฤษ ออสเตรเลีย

เกาหลีใต้ อินเดีย บราซิล ซึ่งได้ผลักดันเรื่องนี้จริงจังกังทั้งการพัฒนาโลกหรือออกแบบแนวทางเพื่อให้ผู้ใช้บริการใช้สิทธิส่งข้อมูลของตนเพื่อได้รับบริการที่ดีขึ้นตามที่กล่าวไป ทั้งนี้ แต่ละประเทศจะมี use case ต่างกันขึ้นกับบริบทของประเทศ

3. ทำอย่างไรให้เกิดขึ้นในไทย

- ต้องสร้างกลไกที่เอื้อให้ผู้ใช้บริการสามารถส่งข้อมูลของตนจากหน่วยงานหนึ่งไปยังหน่วยอื่นผ่านช่องทางดิจิทัลได้สะดวกและปลอดภัย ซึ่งกลไกนี้มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ข้อมูล ในรูปแบบที่พร้อมส่งทางดิจิทัล (machine readable) (2) มาตรฐานกลางที่เอื้อให้ผู้ใช้บริการต่าง ๆ รับส่งข้อมูลกันได้สะดวก (data standard, API/security standard) คือ มีรูปแบบหัวปลั๊กและช่องเสียบที่เหมือนกัน เพื่อสามารถเชื่อมต่อและส่งข้อมูลระหว่างกันได้ และ (3) กติกา ที่ช่วยมั่นใจว่าการรับส่งข้อมูลมีความปลอดภัย เช่น หน่วยงานจะมาเชื่อมต่อต้องทำได้ตามมาตรฐาน ไม่ใช่ใครก็เชื่อมต่อได้
- แนวคิดสำคัญของเรื่องนี้ คือ ข้อมูลของเรา เรามีสิทธิใช้ข้อมูลของเราได้ (ซึ่งเป็นที่มาของโครงการ Your Data กับสโลแกนว่า ข้อมูลคุณ คุณเลือกได้) แม้ข้อมูลถูกเก็บอยู่กับผู้ให้บริการหรือหน่วยงานต่าง ๆ เราก็ควรจะสามารถใช้สิทธิในการเรียกดู หรือนำข้อมูลนั้นมาใช้ประโยชน์ตามที่เราต้องการได้ โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Protection Act: PDPA) ที่ออกใช้ในปี 2562 มีส่วนสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิในข้อมูลของเรา โดยเฉพาะเรื่องความเป็นส่วนตัวของข้อมูลที่เกี่ยวข้องอยู่กับหน่วยงานและผู้ให้บริการต่าง ๆ และยังคงครอบคลุมเรื่องสิทธิของเราที่จะนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ด้วย¹
- ธปท. จึงให้ความสำคัญกับการเปิดกว้างให้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลตามสิทธิของผู้ใช้บริการ หรือ Open Data เพื่อพัฒนาโลกที่ประชาชนจะสามารถส่งข้อมูลของตนผ่านช่องทางดิจิทัล และได้รับบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์มากขึ้น ตามแนวนโยบายภูมิทัศน์ใหม่ของภาคการเงินในอนาคต (financial landscape) ที่มุ่งหวังให้ภาคการเงินไทยสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและข้อมูลในการพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินเพื่อตอบโจทย์ผู้ใช้บริการได้ดีขึ้นและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (responsible innovation)
- การสร้างกลไกให้ข้อมูลไหลเวียนได้ดีขึ้น นอกจากจะเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างที่มีอยู่เดิมในระบบการเงิน เช่น ต้นทุนดำเนินการ (operating cost) และ spread ดอกเบี้ยที่สูง ปัญหาการเข้าถึงสินเชื่อ ยังถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้โครงการและนโยบายใหม่ ๆ เกิดประสิทธิผลได้จริง เช่น การสร้างกลไกค้ำประกันเครดิตที่ยืดหยุ่นขึ้นอย่าง NaCGA และการให้บริการของ Virtual Bank

¹ ตาม พ.ร.บ. PDPA มาตรา 31(1) ขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลในรูปแบบดังกล่าวไปยังผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่นเมื่อสามารถทำได้ ด้วยวิธีการอัตโนมัติ

4. โครงการ Your Data อยากเห็นอะไร และจะทำอะไร

- ในส่วนของภาคการเงิน เราอยากเห็นผู้ใช้บริการใช้สิทธิส่งข้อมูลในภาคการเงินได้ **สะดวก ปลอดภัย ไม่ถูกปิดกั้นทางเลือก และใช้งานได้จริง** ซึ่งหมายถึง
 - **สะดวก** กลไกรับส่งข้อมูลต้องทำผ่านช่องทางดิจิทัลให้ได้
 - **ปลอดภัย** ต้องมีการดูแลเรื่องข้อมูลรั่วไหล ระบบ IT และคุ้มครองผู้บริโภคตลอดช่วงการใช้งาน
 - **ไม่ถูกปิดกั้นทางเลือก** โดยเงื่อนไขและค่าธรรมเนียมต้องไม่เป็นอุปสรรคหรือแพงเกินไปต่อทั้งผู้ให้และผู้ให้บริการ
 - **ใช้งานได้จริง** ทั้งกลไกหลังบ้านที่ต้องเชื่อมต่อได้จริงในทางปฏิบัติ และ user experience หน้าบ้านใช้งานได้ไม่สะดุด
- ในงานวันนี้ คุณวิภาวิน (ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายกลยุทธ์สถาบันการเงิน ธปท.) จะมาเล่าให้ทุกท่านฟังต่อไปว่าเราจะออกแบบกลไกหลังบ้านสำหรับการรับส่งข้อมูลตามความยินยอม (consent) ของผู้ใช้บริการเพื่อให้เกิดสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไร โดยมีแนวทางสำคัญ (approach) ที่เรามองว่าจะทำให้กลไกนี้สำเร็จได้ คือ (1) การออกกฎกติกาที่คนรับส่งข้อมูลต้องทำ (mandatory) ซึ่งเป็นเหตุผลที่หน่วยงานกำกับดูแล (ก.ล.ต. คปภ. และ ธปท.) ต้องมารวมมือกันวางกติกาให้เกิดกลไกที่มีมาตรฐานกลาง มีความปลอดภัย และขยายวงได้เร็วในวงกว้าง (ถ้าใช้แบบสมัครใจหรือ voluntary จะ scale ได้ช้า) และ (2) การมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (collaborative) เพื่อร่วมกันพัฒนามาตรฐานการรับส่งข้อมูลระหว่างกันที่จะใช้งานได้จริง โดยเฉพาะผู้ให้บริการที่จะรู้ pain point และ use case ที่ประชาชนต้องการ

ส่งท้าย:

- โครงการ Your Data จะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าไม่มีความร่วมมือจากทุกท่านในงานวันนี้ ธปท. ขอขอบคุณหน่วยงานกำกับดูแล ได้แก่ ก.ล.ต. และ คปภ. ที่ร่วมกันกำหนดทิศทางและกฎกติกาเพื่อสร้างระบบนิเวศข้อมูลที่ตอบโจทย์ประเทศและปลอดภัย หน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงการคลัง กรมสรรพากร หน่วยงานการไฟฟ้าและการประปา และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางดิจิทัล ที่ทำกลไกให้ท่านส่งข้อมูลแบบภาษี การใช้และการชำระค่าน้ำค่าไฟของท่านไปให้ผู้ให้บริการทางการเงินเพื่อประโยชน์ของท่านเองได้ และ ผู้ให้บริการทางการเงิน ที่มาร่วมพัฒนากลไกให้ผู้ให้บริการใช้สิทธิส่งข้อมูลได้สะดวก ปลอดภัย ไม่ปิดกั้นทางเลือก ใช้งานได้จริง เพื่อจะได้นำข้อมูลเหล่านั้น มาพัฒนาบริการทางการเงินให้ตอบโจทย์ของผู้ใช้บริการได้ดีขึ้น
- เรามุ่งหวังให้ท่านได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลของท่านเอง ตามสิทธิที่ท่านมี เพื่อให้ได้รับบริการทางการเงินที่ตอบโจทย์ท่านมากขึ้น เพราะ **ข้อมูลเป็นของคุณ คุณเลือกได้**